

Horvátország kitart az euró, mint fizetőeszköz bevezetése mellett

Horvátország továbbra is kiemelt ügyként kezeli az euró mihamarabbi bevezetését. Ennek tükrében, az ERM-II árfolyam-mechanizmusba való belépés érdekében, minden szükséges intézkedést meghoztak, azonban pl. az üzleti környezet javítása nehézkesen, lassan halad. A közös valuta bevezetését, annak leginkább a turisztikai iparágra gyakorolt pozitív hatásaival indokolják, azonban a közös valutáért meghozott intézkedések tartósan versenyképtelenné teheti a horvát gazdaságot.

A jelenlegi koronavírus-járvány okozta gazdasági válság ellenére Horvátország továbbra is kitart az euró, mint fizetőeszköz bevezetése mellett. A horvát kormány 2019. július 4-én elfogadta azt a szándéknyilatkozatot és az akciótervet, amely az ERM árfolyam-mechanizmusba való belépéshez szükséges, ami az euró bevezetésének feltétele. A határozathozatal pillanatában a pénzügyi helyzet kedvezőnek mutatkozott, mivel az állami költségvetés többletet valósított meg mind 2017-ben (GDP 0,8 százaléka), mind 2018-ban (GDP 0,2 százaléka), az államadósság pedig folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott (2017-ben a GDP 77,8 százaléka, 2018-ban pedig a GDP 74,6 százaléka). A mechanizmusba való belépés előfeltételét képező egyéb makrogazdasági mutatók (árfolyam stabilitás, infláció alacsony mértéke) is már hosszabb ideje jól alakultak, 2019 első felében pedig a Standard&Poor's és a Fitch hitelkockázati ügynökség spekulatívból befektetőire módosította az állam hitelkockázati minősítését. A szándéknyilatkozathoz mellékelte akcióterv mintegy 100 különböző intézkedést tartalmazott, amelynek megtétele előfeltétel az ERM II-be való belépéshez. Ezek 6 fő csoportba oszthatók a következők szerint: bankok szanálása/felügyelete, a makro-prudenciális stabilitás biztosítása, a pénzmosás megakadályozása, a statisztikai adatok begyűjtésének, kidolgozásának és egyéb hivatalos statisztikai tevékenység javítása, állami ügynökségek irányítása és az üzleti környezet javítása.

A bankok szanálására, illetve felügyeletére vonatkozó intézkedés-csoportba tartoztak a Horvát Nemzeti Bankról szóló törvény, a Hitelintézményekről szóló törvény, a Hitelintézmények és beruházási társaságok szanálásáról szóló törvény módosításainak előkészítése és parlamenti elfogadása, ami 2020. április 17-ével bezárólag megtörtént. Az előkészítendő jogszabályok közül maradt még a Kormányközi megállapodás megerősítéséről szóló törvény előkészítése és elfogadása a parlamentben. A Hitelintézményekről szóló törvény, illetve a Horvát Nemzeti Bankról szóló törvény módosításainak elfogadása volt a makro-prudenciális stabilitás biztosítás intézkedési csoport két legfontosabb eleme is, így a kormány ennek a feltételnek is eleget tett. A pénzmosás megakadályozásával kapcsolatos legfontosabb intézkedések voltak a Tényleges tulajdonosok jegyzékének és a Számlák valós jegyzékének létrehozása. A tényleges tulajdonosok jegyzékének vezetéséről rendelkező szabályzat 2020. január 3-ától lépett hatályba, míg a Számlák valós jegyzékéről szóló szabályzatot a pénzügyminiszter április 30-ával hozta meg, mely június 1-jével lép hatályba.

A statisztikai adatokra vonatkozóan a legfontosabb intézkedések a Horvát Statisztikai Hivatal belső szerkezetéről szóló kormányrendelet, továbbá a Hivatalos Statisztikáról szóló törvény elfogadása voltak. A kormányrendelet 2019. augusztus 3-án, míg a törvény 2020. március 14-én lépett hatályba.

Az állami ügynökségek irányítása intézkedés nevében a kormány kitűzte célul az állami kisebbségi tulajdonrész értékesítését 90 gazdasági társaságban, amelyből 60 esetben lezárult a pályázat és ebből 18-ra sikerült vevőt találni, míg az utolsó 30-ra a pályázatot 2020. február 6-án írták ki. Az eljárás azonban leállt a koronavírus-járvány kitörése miatt.

Az üzleti környezet javítása Horvátországban már évek óta nagyon lassan halad. A legújabb rendelkezésre álló adatok szerint, a nem adójellegű terhek összes tételének száma továbbra is mintegy 350. A kormány minden évben elfogadja a gazdaság adminisztratív tehermentesítéséről szóló akciótervet, így a 2017-2019 közötti időszakra elfogadott 3 terv 553

intézkedés végrehajtását írja elő, amelyből 2019 végéig 387-et hajtottak végre. A gazdaság adminisztratív tehermentesítésének összege 2,2 Mrd HRK (293,33 M EUR). A 2020. és 2021. évre vonatkozó tervet a kormány 2020. április 30-án fogadta el, és ebben a körben az elektronikus online ügyintézés lehetővé tétele, illetve egyes on-line szolgáltatások bővítése szerepel. Ezeknek adminisztratív tehermentesítő értéke – a kormány számítása szerint – 686,7 M HRK (91,56 M EUR).

A Horvát Nemzeti Bank (HNB) mindig is kényesen ügyel arra, hogy az EUR/HRK árfolyam 7,4-7,5 körül alakuljon. Ez a teljesítendő árfolyam-cél szempontokon túlmenően, a kialakult járványhelyzet tükrében azért is kiemelten fontos, mert a lakossági, valamint a vállalati hitelállomány, mintegy 80 %-a EUR alapú. A járványhelyzet generálta infláció elszabadulásának megakadályozása érdekében a HNB külföldi devizatartalékaiból 2,5 Mrd EUR-t értékesített a kereskedelmi bankoknak. Továbbá sikeresen megállapodott az Európai Központi Bankkal egy devizacsere-ügylet létrehozásáról, mely mintegy 2 Mrd EUR értékű HRK átváltását teszi lehetővé, ennek segítségével pedig úgy tud a horvát pénzügyintézeteknek euróban likviditást biztosítani, hogy a saját devizatartalékait nem használja fel.

A Plenkovic kormány mindig is hangsúlyozta szilárd elköteleződését, az Európai Unióhoz való minél szorosabb kapcsolat kiépítése iránt. Ennek a politikának egyik kiemelt célja volt az euró mielőbbi bevezetése, melyet a turizmusra nagyban támaszkodó horvát gazdasági érdekekkel is indokolnak. A közös valuta bevezetése azonban mind a költségvetésre, mind a lakosságra nézve is veszteségekkel jár. A legnagyobb ár, amit a közös valuta bevezetéséért fizetni kell, az az önálló monetáris és árfolyam-politikának az elvesztése. A kormányzat az európai valuta bevezetésének lehető leghamarabbi végrehajtása érdekében, különös tekintettel az államháztartás mérlegének rövid pórázon tartásáért, számos fejlesztést háttérbe szorított. Bár az euró gyors bevezetését valóban alá lehet támasztani annak a turisztikai iparágra gyakorolt pozitív hozadékaival, a bevezetés érdekében háttérbe szorított infrastrukturális beruházások elmaradása (különösen azok, amelyek a helyi gazdaságot segítenék), Horvátország versenyképességét jelentősen lerontja, különösen a régiós versenytársakhoz képest.

A konverzió egyszeri költségeit (eurós bankjegyek és fém pénzérmék beszerzése és disztribúciója, a kivonandó hazai valuta bankjegyeinek és fém pénzérmék bevonása, informatikai, könyvelői és jelentéstételi rendszer harmonizálása, lakossági tájékoztatási kampány stb.) a GDP kb. 0,5 százalékát tehetik majd ki (cca. 250-300 M EUR). A Horvát Nemzeti Bank csatlakozása az Európai Központi Bank (ECB) euró rendszeréhez kb. 300 M EUR, míg a csatlakozás az euró-övezet pénzügyi támogatási eszközéhez (ESM) további 425 M EUR adminisztratív költséggel jár. A horvát állam egyszeri adminisztrációs költsége 1 Mrd EUR lehet.

A koronavírus okozta járvány következtében kialakult gazdasági válság könnyedén elsodorhatta volna a horvát nemzeti valutát, azonban Horvátország éppen a gyors euró-övezethez való csatlakozás miatt jelentős felhalmozott jegybanki és költségvetési tartalékokkal rendelkezett. Ezek nélkül a kuna leértékelődésének megállítása korántsem biztos, hogy sikeres lett volna.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Horvátország